

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

فرآیند تصمیم‌گیری بالینی در پرستاران بخش‌های مراقبت ویژه: ارائه یک مدل مناسب

رساله پایانی جهت اخذ درجه دکترای آموزش پرستاری

استاد راهنما

دکتر علیرضا نیکبخت نصرآبادی

اساتید مشاور

دکتر زهره پارسا یکتا

دکتر فریبا طالقانی

نگارش

فرهاد رضانی بدر

چکیده

مقدمه: پرستاران تصمیمات بالینی مهمی اتخاذ می کنند که تأثیر بسزایی در مراقبت از بیماران و عملکرد حرفه ای آنها دارد. با وجود این که تصمیم گیری بالینی از مفاهیم پایه و اساسی حرفه پرستاری به خصوص در بخش های ویژه است ، اما درک محدودی از چگونگی تصمیم گیری بالینی پرستاران ویژه و عوامل مؤثر بر آن وجود دارد. هدف از این مطالعه شناخت و کشف عمیق تر فرایند تصمیم گیری بالینی بر اساس تجارب پرستاران مراقبت ویژه در ایران و ارائه مدل مناسب کاربردی است.

روش پژوهش: به منظور کشف فرایند تصمیم گیری بالینی بر اساس تجارب پرستاران مراقبت ویژه از مطالعه کیفی نظریه پایه استفاده گردید. در این مطالعه ۲۲ شرکت کننده شامل ۱۹ پرستار و ۳ پزشک از بخش های مراقبت ویژه ی بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی تهران شرکت داشتند. داده ها با استفاده از روش های مصاحبه عمیق نیمه ساختار و مشاهده جمع آوری گردید. برای تجزیه و تحلیل داده ها از روش مقایسه ای مداوم استفاده گردید. متن مصاحبه ها کلمه به کلمه پیاده شد و هم زمان با جمع آوری اطلاعات مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: نتایج نشان داد که اداره وضعیت همودینامیک بیمار به عنوان فرایند اساسی اجتماعی پدیدار شده در پدیده ی تصمیم گیری بالینی پرستاران مراقبت ویژه، توضیح دهنده ی ارتباط و تعامل بین طبقات اصلی پدیدار شده شامل شواهد بالینی، استراتژی های استدلالی، معیارهای تصمیم گیری بالینی و اختیار در تصمیم گیری می باشد. به طوری که پرستاران برای حفظ وضعیت همودینامیک بیماران بدحال در محدوده طبیعی ، با توجه به شواهد بالینی و با استفاده از استراتژی های استدلالی و معیارهای تصمیم گیری در بستر اختیارات خود اقدام به تصمیم گیری می نمودند. رخداد فرایند تصمیم گیری بالینی پرستاران مراقبت ویژه به صورت فرایندی پیشی نمایان گردید. هم چنین ارائه مدل تصمیم گیری بالینی کارآمد بر اساس نظریه اداره وضعیت همودینامیک و با استفاده از اصول سازماندهی و مدل های طراحی شغل می تواند راهی برای کارآمدی اتخاذ تصمیمات بالینی پرستاران در بخش های مراقبت ویژه باشد.

نتیجه گیری: یافته های این مطالعه درک عمیقی از تجربیات تصمیم گیری بالینی پرستاران مراقبت ویژه فراهم می کند. پرستاران در بستر متغیرهای زمینه ای بخش های مراقبت ویژه برای اتخاذ تصمیمات مؤثر و کارآمد در مواجهه با محدوده ی وسیع علائم و نشانه های غیر طبیعی بیماران تلاش می کردند تا وضعیت همودینامیک بیمار را در محدوده ی طبیعی حفظ کنند. توجه به شرایط همودینامیک بیمار و حفظ وضعیت آن در محدوده ی طبیعی، نقش آفرین اصلی فرایند

تصمیم‌گیری بالینی مشارکت‌کنندگان بود. هم‌چنین ارائه مدل کاربردی فرایند تصمیم‌گیری بالینی بر اساس نظریه اداره وضعیت همودینامیک بیمار می‌تواند راهنمای ارتقای این فرایند در بخش‌های مراقبت ویژه باشد.

کلمات کلیدی: فرایند تصمیم‌گیری بالینی ، پرستاران مراقبت ویژه ، نظریه پایه

Abstract

Introduction: Nurses make important clinical decisions which highly affect their professional performance and patients' care. Despite the fact that clinical decision-making is one of the essential concepts of nursing profession particularly in critical care units, there is limited knowledge about the process of clinical decision-making and the contributing factors. The purpose of this study is to provide a deeper understanding and exploring of the clinical decision-making process based on the experience of critical care nurses in Iran and offering the appropriate applied model.

Research Method: To explore the process of clinical decision-making based on the experience of critical care nurses, qualitative study of the grounded theory was utilized. Twenty two participants included 19 nurses and 3 physicians from critical care units of educational hospitals affiliated with Tehran University of Medical Sciences (TUMS). Data were collected through semistructured in-depth interviews and observations. Data analysis was conducted using constant comparative method. The interviews were transcribed verbatim and analysed concurrently with the data collection.

Findings: The results indicated that managing the hemodynamic condition of the patient as the basic social process emerged in the process of clinical decision-making of critical care nurses explains the relations and interactions between main categories including clinical evidences, reasoning strategies, criteria for clinical decision-making, and authority in decision making. Thus, to maintain the hemodynamic condition of critically ill patients within the normal range, the nurses made decisions based on the clinical evidence through reasoning strategies, and criteria for clinical decision-making within their authority. According to the

findings the advent of clinical decision-making process emerged as spiral process. Besides, offering an efficient clinical decision-making model based on managing the hemodynamic condition theory and utilizing organization principles and job designing models could enhance the clinical decision-making of critical care nurses.

Conclusion: the findings of this study provide an in-depth knowledge of clinical decision-making experience of critical care nurses. The nurses attempted to make efficient decisions within the context of critical care units in confronting a wide variety of abnormal signs and symptoms to maintain the hemodynamic condition of the patient within the normal range. Paying attention to the hemodynamic condition of the patient and its maintenance within the normal range played a main role in clinical decision-making process among the participants. Moreover, offering an applied decision making process model based on managing patient's hemodynamic condition theory could be guidance to improve the process in critical care units.

Key words: Clinical decision-making process, Critical care nurses, Grounded theory